

bør aldrig gaa dertil at udlevere det til selve den sejrende Overklasses Naade. Derfor maa Staten allerede nu reservere sig Ret til at skride ind, forudsat at Kampen skulde blive en Kamp paa Liv og Død. Jeg er overbevist om, mine Herrer, som jeg har sagt, at Arbejdsgiverne i dette Øjeblik ikke tænke paa at føre en saa forbitret Kamp, dertil er ogsaa deres mest kampfaste Leder, Alexander Foss, en alt for klog og logisk Mand, men jeg er ingenlunde sikker paa, at de, naar de først have vundet, og Sejrens Rus kommer over dem, ville forstaa at vise Maadehold. Ligesaa lidt, ja, endnu mindre tror jeg, at Arbejderne, hvis de imod Forventning skulde vinde, ville forstaa at anvende Maadehold. Derfor er alene den Mulighed, at den ene Klasse, den sejrende, kan tvinge den anden, tilstrækkelig for mig, og ikke alene for mig, men for alle, for hvem Statens Idé er hellig, til at mene, at Staten maa aabne sig Udvej til at skride ind og til at fordrø, at alle Borgere skulde vise Lydighed under Statens og Kronens Højhed.

Nu ville de Herrer maaske sige, at det, jeg her har sagt, paa nogle Punkter ikke er fuldt ud god konservativ Tale. Dertil vil jeg dog sige, at efter mit Skøn er det god, sund, statskonservativ Tale, fordi Konservatismen, mine Herrer, er nu ikke det at gaa en enkelt Klasses Ærinde, heller ikke det altid at holde paa det bestaaende, selv de mest faldefærdige Lygtepæle. Konservatisme er Tempoet og den Forstaaelse, at hvilke Fremskridt der end sker for andre Samfundsklasser, gælder det aldrig at tillade, at berettigede Forventninger for den nulevende Generation blive krænkede, og Konservatisme er vel til syvende og sidst — og det er det bedste og største i den — Hævdelsen af Statens Ret og Magt, af, at Staten staar over alle Samfundsklasser. I Grunden tror jeg derfor, at det, jeg siger, er meget mere sund Statskonservatisme end meget af det, der gaar for at være det. Og dernæst staar det for mig saaledes, at det er altid klogt at forstaa, hvor Udviklingen bærer hen, at undersøge Udviklingens Muligheder og derefter tage sit Stæde og kæmpe for det, man anser for rigtigt. Det er i Virkeligheden et langt bedre Middel til at beskytte og fastholde det bestaaende Samfund end mange andre Ting. Men mest af alt er min Tankegang den — og jeg haaber, at det høje Ting vil forstaa og kende denne Tankegang —, at Staten staar over Klasserne. Det er det første og det store

Axiom, der bør besjæle Kronen, Lovgivningsmagten og enhver, der tjener Staten.

Lange: Det ærede Medlem (Birck), som nu er færdig med sin Tale, har i et temmelig langt Foredrag ud fra teoretiske, videnskabelige, nationaløkonomiske Synspunkter udviklet sin Opfattelse, ikke alene af disse to Lovforslag, men ogsaa af alt det, der gaar forud for disse Lovforslags Fremkomst. Jeg staar i en anden Stillning, idet jeg kun har i Sinde at udtale mig fra et rent praktisk Syn paa disse to Forslag og mener, at en lang Diskussion her i dette Ting om Forslagene vil være, lad mig sige, at spille Tiden, idet det hovedsagelig vil blive i et Udvalg, at disse to Sager ville kunne behandles paa den Maade, der baader dem bedst.

Med Hensyn til det første Lovforslag om Oprettelse af en staaende Voldgiftsret skal jeg i det store og hele henholde mig til Indlederens, det ærede Medlem fra Frederikssunds (Sigurd Berg) Udtalelser, idet jeg finder, at den Begrundelse, han gav det, var saaledes, at den ikke behøver at gentages. Jeg skal nøjes med at udtale min Glæde over, at det her er lykkedes at samle Arbejdere og Arbejdsgivere i en fælles Forstaaelse af den Sag, det her drejer sig om. For mig personlig er det en stor Tilfredsstillelse, fordi jeg alt i mange Aar har ønsket, at et Lovforslag af den Art maatte kunne komme frem. Jeg erkender, at der kan være enkelte Ting, man kan ønske drøftede i et Udvalg, f. Eks. det, der blev omtalt af det ærede Medlem for Københavns 4de Valgkreds: Boden og dens Begrænsning og Udvidelse, men i øvrigt mener jeg, efter at have gennemgaaet Lovforslaget, at det i det store og hele er affattet saaledes, at der vist ikke kan være væsentligt Arbejde med dette Lovforslag for det Udvalg, som det, efter hvad jeg haaber, vil blive overgivet til.

Jeg beklager ikke at kunne se paa samme Vis paa det andet Lovforslag, der drejer sig om Udnævnelse af en Forligsmand i Arbejdsstridigheder. De Herrer maa huske og forstaa, at jeg ikke paa nogen mulig Maade er i Uoverensstemmelse med Princippet heri, idet jeg formener, at alle de Veje, man kan gaa for at udelukke Arbejdsstridigheder og for at skabe Mulighed for, at Arbejdere og Arbejdsgivere kunne samarbejde i god Forstaaelse, ere gode ikke alene for Arbejderne og Arbejdsgiverne selv, men ogsaa for